

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Pretium in monopolio, n. 21.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

16. Ego enim non excusarem à do-
lo & consequenter ab injustitia illum,
qui legeret literas alterius, quas in ijs
circumstantijs invenit, ut certo mora-
liter judicet, non esse consulto dereli-
ctas, sed casu amissas, vel non bene con-
fissas. Ratio est, quia tunc non mili-
tat ratio excusationis: tunc enim Do-
minus non censetur illarum literarum
vsum liberum alijs dedisse. Si tu in-
veniſ chartam, in qua sint alicuius
scripta peccata ad confessionem, au-
ctoremque noſcas, illamne legere aude-
bis?

17. Notat præterea ibidem Lay-
man, si in literis abjectis aliquid occul-
tum quis legat, eum peccare contra
charitatem, immo & contra justitiam,
si illud alteri manifestet, unde dam-
num injustum alicui contingat, sicuti
peccaret, qui ostenderet locum, ubi ali-
quis est, ei, qui ipsum velit occidere.

*Monopolium ex remotione aliorum ven-
dentium.*

18. Si quis vi vel fraude impediatur
importantes merces in civitatem fru-
mentum v. g. ut ipse solus vendat,
maiori scilicet pretio, quod tamen de-
scendisset, si illi non fuissent impediti,
peccat contra justitiam, & contrahit
onus restitutionis, ut ex se patet.

19. Si vero quis impediatur solum
precibus & suasionem, non peccat q
contra justitiam, modo vendat justo pre-
tione, quia non facit injuriam, sicuti nec
facit injuriam, ex communi sententia,
qui sine vi, vel fraude suadet testatori,
ne alicui legatum vel hereditatem re-
linquat. Quod autem hic sit censetur

dum justum pretium, dicam mox à
numero 21. præterea an hic peccet, sal-
tem contra charitatem, ex dictis colligi
potest.

q Bon. l. c. n. 4.

Monopolium ex inducente penuriam.

20. Eadem ratione excusari pos-
sunt r ab injustitia transferentes triti-
cum v. g. extra territorium, præscin-
dendo à legibus prohibentibus (quas
non obligare sub mortali, nisi quando
valde notabile damnum territorio pa-
ritur, vel nisi quando alia prava cir-
cumstantia esset, inclinatur Reginaldus s,
nec videtur dissentire Bonacina t) sicut
enim possent domi illud occultare, sic
transferre; hoc enim est, habere domi-
nium suæ rei, id est de illa disponere si-
ne injustitia posse, ut ei libet; verum
hic etiam maxime est perpendendum,
quodnam sit justum pretium, & quo-
modo peccetur contra charitatem, mo-
do insinuato num. 14. & 15. illud vi-
deo, ejusmodi Monopolia esse semper
scrupulosa, & ad injustitiam valde
vergentia: nam propterea regulariter
cavenda.

r Bon. ib. n. 6. s Reginaldus l. 15. n.
51. t Bonac. de rest. d. 8. q. 1. p. 1. nu.
7. & 8.

Pretium in Monopolio.

21. Dixi num. 6. illud pretium
esse injustum, quod ortum habet ab in-
justa conventionem. Semper igitur ad-
vertendum est, an pretium ideo cre-
scat, quia vel ab vno, vel à multis co-
emptæ

emptæ sunt, cum injusta conventionē,
merces: tunc enim semper erit iniu-
stum; præterea quando pretium po-
stea carius determinabitur, ad arbitri-
um illius solius venditoris, vel perinde
ac si ab initio merces solum fuissent
apud unum; clare injustum est preti-
um. Ratio est, quia pretium debet
taxari ex raritate vel frequentia em-
ptorum, ex abundantia, vel penuria
rerum, ex necessitate earundem &c.
quæ cum nunc post illam tuam coem-
ptionem eadem sint, idem debet esse &
pretium, non verò carius.

22. Non est tamen cum privato
quolibet, qui non consensit Mono-
polio, nec ex fraude, vel malo consilio
dedit causam augmento pretij, scrupulose
agendum, quasi non possit
vendere res suas pretio per malitiam
aliorum aucto; cum pretium auctum
per injustitiam, justum non sit: non,
inquam ita, quia quamvis auctum sit
per aliorum fraudes, est tamen nunc
(ut supponimus) pretium commune;
per fraudes, inquam, non meas, ad
quas, cum ego non conspirassem, illas,
vel earum effectum pretij aucti tollere
non obligor, ut certè obligantur, qui
injustè illas posuerunt: & sanè si per
latrocinia frumentum v. g. fuisset di-
stractum, vnde & eius pretium auctum
fuisset, quis condemnaret vendentes
hoc aucto pretio? ut item, si nescirem
illam injustam conspirationem, & bo-
na fide pretio illo jam communi ven-
derem, quisnam ad restitutionem me
obligaret? nec ergo, si sciam, cum sci-
entia ad justitiam, vel injustitiam pre-
tj nihil addat omnino.

CAPVT OCTAVVM.

De eadem quarta radice restitutionis ex
contractu particulari mu-
tui.

§. I.

Quid si mutuum.

1. **M**utuum sic dictum, quia de
meo tuum fit, est traditio rei
consistentis in pondere, nu-
mero, vel mensura, spe recuperandi
statuto tempore tantumdem in genere
suo.

a Mol. Less. Bonac. mox citandi, ali-
jque passim.

2. Dicitur primò, (Traditio) quia
mutuum non perficitur mero consen-
su, ut venditio, sed requiritur ipsa rei
traditio, per quam transfertur rei mu-
tuatæ dominium in mutuatarium,
quod non facit commodatum, neque
ex natura sua depositum; nam pro-
pterea, si quod mutuatum est, fructifi-
cet vel pereat, mutuatario fructificat
peritque.

3. Dicitur secundò, (rei consisten-
tis in pondere &c.) ut explicentur tres
species mutui: in pondere, ut cum mu-
tuatur massa argenti; in numero, ut
pecunia; in mensura, ut vi-
num, triticum, lac, & similia, quæ in
jure b dicuntur recipere functionem, id
est, quod vna fungatur officio, vel vice
alterius; ut vnum vinum pro alio,
&c.

b l. 2. ff. si certum petatur. vide
4. Dic-